

Ion Muntean

PROIECTUL LEGII CU PRIVIRE LA EFICIENȚA ENERGETICĂ - UN ÎNCEPUT PROMIȚĂTOR SAU COMISION BUGETULUI DE STAT?

Policy Brief

Institutul pentru
Dezvoltare și Inițiative
Sociale (IDIS) „Viitorul”

2010

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”

POLICY BRIEF

PROIECTUL LEGII CU PRIVIRE LA EFICIENȚA ENERGETICĂ - UN ÎNCEPUT PROMIȚĂTOR SAU COMISION BUGETULUI DE STAT?

Ion Muntean

Opiniile exprimate aparțin autorului. Nici Administrația IDIS „Viitorul”, și nici Consiliul Administrativ al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” nu poartă răspundere pentru estimările și opiniile prezentate în cadrul acestei publicații.

Pentru mai multe informații asupra acestei publicații ori asupra abonamentului de recepționare a publicațiilor editate de către IDIS, vă rugăm să contactați direct Serviciul de Presă și Comunicare Publică al IDIS „Viitorul”. Persoana de contact: Laura Bohanțov - laura.bohantov@viitorul.org. Adresa de contact:

Chișinău, Iacob Hîncu 10/1, 2004, Republica Moldova

Telefon: (373-22) 21 09 32

Fax: (373-22) 24 57 14

www.viitorul.org

Orice utilizare a unor extrase ori opinii ale autorului acestui Studiu trebuie să conțină o referință la IDIS „Viitorul”.

SUMAR

SUMAR	5
1. CONTEXTUL ȘI IMPORTANȚA SUBIECTULUI	6
2. SITUAȚIA ACTUALĂ ÎN RM PRIVIND EFICIENȚA ENERGETICĂ.....	7
3. PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA EFICIENȚA ENERGETICĂ PE FUNDALUL PREVEDERILOR DIRECTIVEI EUROPENE 2006/32/CE	8
4. ASPECTE CRITICE.....	10
4.1 SUSȚINEREA FINANCIARĂ A INIȚIATIVELOR DE EFICIENȚĂ ENERGETICĂ ÎN RM, CONDIȚIONATE DE UTILIZAREA TERMENILOR CU CARACTER AMBIGUU ÎN TEXTUL PROIECTULUI DE LEGE CU PRIVIRE LA EFICIENȚA ENERGETICĂ	10
4.2 PROIECTUL DE LEGE NU STIMULEAZĂ PROMOVAREA EFICIENȚEI ENERGET- ICE ȘI VALORIFICAREA SURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE	10
4.3 CONFUZII ÎN TERMINOLOGIE	11
4.4 FONDUL PENTRU EFICIENȚĂ ENERGETICĂ – TRECUT, PREZENT SAU VIITOR? . . .	12
4.5 PROIECTUL DE LEGE NU PREVEDE EVALUAREA PERFORMANȚEI ENERGET- ICE A CLĂDIRILOR	12
CONCLUZII	14
RECOMANDĂRI.....	15
PROPUNERI	15
REFERINȚE.....	16

„Cultura este cea care influențează atitudinea față de valoarea eficienței energetice.”

1. CONTEXTUL ȘI IMPORTANȚA SUBIECTULUI

Este unanim recunoscut că eficiența energetică este cea mai ieftină resursă, cea mai puțin poluantă și cea mai ușor accesibilă dintre toate resursele energetice. În situația în care securitatea energetică a Republicii Moldova este vulnerabilă, iar valorificarea surselor de energie regenerabilă la acest moment este la început de cale, promovarea eficienței energetice este direcția în care trebuie concentrate toate forțele.

Conform Planului de Acțiuni pentru îmbunătățirea eficienței energetice din țările UE, o economie de 20% a consumului de energie ar aduce Uniunii Europene economii de peste 100 miliarde euro pe an. Dacă nu este luată nicio măsură pentru a micșora consumul de energie, acesta va crește cu peste 10% până în anul 2015. În Planul de Acțiuni, obiectivul Comisiei este de a limita consumul de energie cu 20%; pentru mediu, limitarea emisiilor de CO₂ este de 780 milioane de tone până în 2020, ceea ce îndeplinește cerințele protocolului de la Kyoto.

Pe lângă conceptul sovietic irațional de gestionare a resurselor energetice și specialiști formați într-un mediu energo-intensiv, RM a mai moștenit o infrastructură (utilaje, echipamente, mașini, clădiri, etc.) cu un consum sporit de energie. În acest context, eficiența energetică este soluția mediatoare pentru toate sectoarele economiei naționale: construcții, transport, industrie, agricultură, comunicații, etc., care necesită a fi adoptată în scopul de a minimiza ponderea consumului de energie în economia națională, la fel

și pentru a consolida eforturile RM de asigurare a securității energetice. Costul relativ mic al energiei electrice, căldurii, apei calde creează impresia la mai mulți consumatori că toate aceste beneficii sunt infinite și nu trebuie economisite odată ce beneficiem de ele din abundență, la un preț accesibil. O asemenea viziune este total eronată, deoarece resursele principale folosite care stau la baza generării energiei sunt resurse neregenerabile. Lipsa atitudinii iraționale cu privire la consumul de energie va duce indubitabil la scumpirea și epuizarea acestora.

În vederea creării condițiilor organizatorice și economice adecvate pentru utilizarea eficientă a resurselor energetice și utilizarea pe larg a potențialului surselor regenerabile de energie, Guvernul a elaborat proiectul legii cu privire la eficiența energetică. Prin această lege, se propune crearea cadrului necesar aplicării Directivei Europene 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind eficiența la consumatorii finali și serviciile energetice și de abrogare a directivei 93/76/CEE a Consiliului. Totodată, acest proiect de lege urmează să înlocuiască legea nr. 1136 din 13.07.2000 privind conservarea energiei.

Reducerea intensității energetice și creșterea eficienței energetice reprezintă o direcție prioritară pentru RM, de natură să consolideze securitatea energetică a țării, care rezultă și din Directivele Uniunii Europene, acestea constituind referențialul legislației Republicii Moldova.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ ÎN RM PRIVIND EFICIENȚA ENERGETICĂ

În situația în care circa 94% din necesarul țării de energie este importat și intensitatea energetică este aproximativ de 3 ori mai înaltă decât în țările Uniunii Europene, sectorul rezidențial fiind cel mai mare consumator de energie, îmbunătățirea eficienței energetice este un subiect mai mult decât important pentru Republica Moldova. Însemnătatea subiectului este amplificată și de tendința globală de creștere a prețurilor pentru resursele energetice.

Mediul favorabil promovării eficienței energetice se creează prin interacțiunea mai multor factori de ordin politic, legislativ, economic, social, instituțional, etc. Cu părere de rău, niciunul din acești factori nu a beneficiat de o atenție corespunzătoare, în vederea obținerii unor rezultate reale de promovare a eficienței energetice:

- Prima inițiativă legislativă în domeniul eficienței energetice a fost în anul 2000 prin legea nr. 1136 privind conservarea energiei, care pe parcursul a 10 ani nu a fost funcțională, deoarece nu a fost elaborat mecanismul pentru îndeplinirea prevederilor legii. Aceasta urmează a fi substituită de actualul proiect de lege privind eficiența energetică.
- Susținerea financiară a proiectelor în domeniul eficienței energetice este efectuată doar prin intermediul proiectelor finanțate din exterior sau prin linii externe de creditare; Guvernul nu are prevăzut în buget susținerea financiară a inițiativelor

din acest domeniu și nici nu există un fond care ar promova eficiența energetică.

- Majoritatea populației, mai cu seamă inginerii, tehnicienii, persoanele de decizie care activează în prezent în sectorul energetic sau au tangențe cu acesta, a fost educată și formată în condițiile unei economii centralizate și ergo-intensive, iar pe moment aceasta nu conștientizează importanța și necesitatea promovării eficienței energetice.
- Instituțiile responsabile sunt puțin active, iar activitățile în domeniul eficienței energetice sunt declarative și fără efecte practice.

Prin urmare, sectorul energetic național trebuie să facă față principalelor provocări ce se manifestă la nivel intern și extern, cum ar fi securitatea energetică, creșterea eficienței energetice și reducerea impactului negativ asupra mediului. Aceste sarcini sunt deosebit de importante, în condițiile în care RM dorește să-și realizeze drumul spre UE, aici având posibilitatea de a profita de experiența țărilor care au demonstrat succese remarcabile în acest domeniu.

3. PROIECTUL DE LEGE CU PRIVIRE LA EFICIENȚA ENERGETICĂ PE FUNDALUL PREVEDERILOR DIRECTIVEI EUROPENE 2006/32/CE

Prin Directiva Europeană 2006/32/CE, Parlamentul European urmărește crearea unui cadru favorabil promovării eficienței energetice la consumatorii finali, care ar permite atingerea unui anumit obiectiv indicativ național general privind economiile de energie în statele membre. Directiva nr. 2006/32/CE privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice, în conformitate cu prevederile art. 4(1), prevede că statele membre UE se angajează să realizeze reducerea consumului de energie finală cu cel puțin 9% într-o perioadă de nouă ani, comparativ cu media consumului din ultimii cinci ani pentru care există date disponibile. Acest indice se va calcula cumulativ în al nouălea an de aplicare a directivei 2006/32/CE și urmează să fie atins prin servicii energetice și alte măsuri de îmbunătățire a eficienței energetice. Potrivit prevederilor directivei, controlul general și responsabilitatea de supraveghere a cadruului stabilit în legătură cu obiectivul național menționat trebuie să fie încredințat uneia sau mai multor autorități sau agenții.

Proiectul de lege cu privire la eficiența energetică stipulează crearea Agenției pentru Eficiență Energetică (AEE), care devine autoritate de stat în domeniul eficienței energetice. Atribuțiile AEE se extind și asupra valorificării surselor regenerabile de energie. Activitatea acesteia urmează să fie finanțată din bugetul de stat și din venituri extrabugetare, iar elaborarea bugetului ei anual va fi coordonată cu organul central de specialitate în domeniul energetic.

Proiectul de lege prevede ca obiectivul indicativ național privind economiile de energie va fi atins printr-un Program Național de Îmbunătățire a Eficienței Energetice elaborat de către AEE pe o perioadă de 10 ani și aprobat de Guvern. Acest program urmează a fi realizat prin intermediul unui Planul Național de Acțiuni în domeniul eficienței energetice elaborat de către AEE în colaborare cu autoritățile administrației publice centrale și locale pe o perioadă de 3 ani. La nivel local, fiecare consiliu raional urmează să-și elaboreze propriul program de îmbunătățire a eficienței energetice pe o perioadă de 3 ani și plan de acțiuni în domeniul eficienței energetice pentru un an. Acestea urmează a fi coordonate cu AEE. Elaborarea programelor și planurilor stipulate de lege sunt în concordanță cu prevederile directivei, doar că în proiectul de lege nu este stabilit indicatorul național privind economiile de energie cerut de directivă care trebuie atins după al nouălea an de aplicare a acesteia. Un aspect cu caracter confuz la acest capitol îl constituie faptul că la nivel local programele sunt prevăzute pentru consiliile raionale, care sunt unități administrativ teritoriale de ordinul 2, nespecificându-se nimic despre municipii. La fel în proiectul de lege nu este specificată modalitatea de asigurare financiară a acestora.

Potrivit Directivei Europene 2006/32/CE, auditul energetic este conceput ca instrument pentru a identifica măsurile potențiale de îmbunătățire a eficienței energetice care se desfășoară în mod independent, pentru toți

consumatorii finali, inclusiv consumatorii casnici, comerciali, și industriali. Prin viitoarea lege cu privire la eficiența energetică, auditul devine obligatoriu în cazul proiectelor de eficiență energetică și de valorificare a surselor regenerabile realizate cu sprijinul financiar al Fondului pentru Eficiență Energetică sau implementate în cadrul programelor de îmbunătățire a eficienței energetice, cu sprijinul financiar al bugetului național sau al bugetelor autorităților publice locale.

La capitolul finanțare, directiva europeană prevede că statele membre pot stabili unul sau mai multe fonduri pentru subvenționarea furnizării programelor de îmbunătățire a eficienței energetice și a altor măsuri de promovare a dezvoltării unei piețe care ar propune mecanisme de îmbunătățire a eficienței energetice. Aceste măsuri includ promovarea auditării energetice, a instrumentelor financiare pentru economiile de energie și, după caz, îmbunătățirea contorizării și furnizarea de facturi detaliate. De asemenea, fondurile vizează sectoarele de utilizare finală în care costurile tranzacțiilor și riscurile sunt mai mari.

Instrumentele financiare pentru susținerea inițiativelor de eficiență energetică prevăzute în proiectul de lege cu privire la eficiența energetică sunt:

- Fondul pentru Eficiență Energetică (virtual);
- Bugetul de stat („În scopul realizării programelor și proiectelor de eficiență energetică **importante, pot** fi alocate mijloace financiare de la bugetul de stat.”);
- Terțe părți.

Acest proiect de lege răspunde în mare parte prevederilor Directivei Europene, dar rămâne foarte important ca documentele care vor constitui cadrul normativ al acestei legi să asigure o bună funcționalitate a acesteia. La fel de însemnată este și maniera de transpunere în activitate a acestei legi, predictibilitatea programului național de atingere a indicatorilor naționali precum și buna comunicare cu comunitatea europeană, pentru a spori colaborarea cu aceasta în vederea obținerii suportului necesar.

4. ASPECTE CRITICE

4.1 Susținerea financiară a inițiativelor de eficiență energetică în RM, condiționate de utilizarea termenilor cu caracter ambiguu în textul proiectului de lege cu privire la eficiența energetică

Pentru promovarea proiectelor de eficiență energetică și valorificare a surselor regenerabile de energie în RM, este foarte important crearea unui mediu favorabil investițiilor din exterior, dar și instituirea unui sistem de facilități predictibil pentru promotorii locali. Instrumentul de bază în crearea mecanismului de promovare a eficienței energetice este legea. Prin legea cu privire la eficiența energetică se încearcă acest lucru dar într-o manieră care ulterior va justifica posibilul insucces al acestor inițiative.

Intenționat sau nu, dar în textul legii cu privire la eficiența energetică se utilizează termeni cu sens ambiguu, lucru inadmisibil în actele legislative, specificat și prin *Legea nr. 780 din 27.12.2001 privind actele legislative*. Iarăși, întâmplător sau nu, dar aceștia se întâlnesc din abundență anume la capitolul „SUSȚINEREA FINANCIARĂ A ACTIVITĂȚILOR ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI UTILIZĂRII SURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE”.

În articolul 20, alineatul (2) se utilizează expresia „programelor și proiectelor de eficiență energetică **importante**” fără a se specifica undeva care proiecte și programe sunt importante și care nu, sau care sunt mai importante și care sunt mai puțin importante, în situația când pentru RM la momentul inițial toate sunt importante. Mai mult ca atât, chiar dacă ar fi importante aceste proiecte și programe nu e sigur dacă vor fi susți-

nute financiar: „**pot** fi alocate mijloace financiare de la bugetul de stat.”

Articolul 21, alineatul (2) al proiectului de lege, care pare să încurajeze potențialii finanțatori să investească în proiectele de eficiență energetică, este infectat de același cuvânt „pot”, care ar putea să-i lase pe aceștia fără facilități fiscale, în cazul în care la moment Codul Fiscal nici nu prevede facilități în acest sens.

4.2 Proiectul de lege nu stimulează promovarea eficienței energetice și valorificarea surselor regenerabile de energie

În pofida faptului că proiectul de lege are ca scop crearea premiselor necesare pentru îmbunătățirea eficienței energetice, utilizarea pe larg a potențialului surselor regenerabile de energie, inclusiv prin fondarea și susținerea activităților structurilor antrenate în elaborarea și realizarea programelor, planurilor, serviciilor energetice și altor măsuri de eficientizare a consumurilor de energie, acesta nu propune nici o modalitate clară de susținere a acestora. La capitolul IV “SUSȚINEREA FINANCIARĂ A ACTIVITĂȚILOR ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI UTILIZĂRII SURSELOR REGENERABILE DE ENERGIE” apar careva intenții de stimulare a inițiativelor de eficientizare a consumului de energie și valorificare a surselor regenerabile de energie, dar acestea pot fi ușor evitate datorită utilizării termenilor cu sens ambiguu, așa cum am menționat și în paragraful precedent.

Agenții economici din RM se confruntă cu o multitudine de dificultăți la importarea echipamentelor moderne și performante în sco-

pul eficientizării consumului de energie sau/și valorificării surselor regenerabile de energie.

Prima este legată de TVA care constituie 20% din costul echipamentelor. Probabil că ar fi o justificare a acestei taxe în cazul în care se încearcă protejarea pieței interne, dar așa cum suntem departe de a avea o industrie dezvoltată care ar satisface cererea pieții, această taxă este prea mare ținând cont și de faptul că prețul acestora e de ordinul sutelor de mii și chiar milioanele de euro.

O altă problemă majoră cu care se confruntă agenții economici este procedura birocratizată de recunoaștere a legalității funcționării acestora pe teritoriul RM. Aici proiectul de lege ar trebui să vină cu careva facilități care ar simplifica această procedură, pe când în articolul 9 al proiectului se prevede doar întocmirea unei liste cu mijloacele și echipamentele care vor fi supuse obligatoriu certificării.

De multe ori, echipamentele importate în RM sunt supuse aprobărilor de model, verificărilor metrologice, certificării, deși acestea au fost produse de către companii care au efectuat aceste proceduri în cele mai performante laboratoare acreditate de către organisme recunoscute la nivel internațional.

Toate aceste proceduri constituie bariere majore în scopul promovării eficienței energetice și utilizării surselor regenerabile, care sunt amplificate de taxele percepute pentru aceste servicii, chiar și în cazul în care acestea sunt realizate în laboratoare din RM ce nu dispun de echipamente corespunzătoare care ar permite efectuarea încercărilor prevăzute de standardele europene sau internaționale.

4.3 Confuzii in terminologie

Lecturând proiectul de lege, din start se evidențiază o neclaritate sau o confuzie conștientă în care predomină aspectul legat de sursele regenerabile, nu este o simplă referință la legea energiei regenerabile nr. 160 din 12.07.2007, ci o abordare cu un caracter suficient de pronunțat

a acestuia. Sau, se face o confuzie a termenilor *eficiență energetică* și *surse regenerabile de energie*. Or, când se are în vedere activitatea de *eficiență energetică* și valorificare a *surselor regenerabile de energie*, se evită utilizarea termenului *conservarea energiei* care este absolut corect. Acest lucru este evidențiat și prin definițiile acestora:

Eficiența energetică - raportul dintre rezultatul constând în performanță, servicii, mărfuri sau energie și energia folosită în acest scop;

Surse regenerabile de energie - surse de energie din categoria celor nefosile, cum ar fi energia solară, cea eoliană, geotermală, hidroenergia, biomasă, energia valurilor, biogazul, gazul de fermentare a deșeurilor (gazul de depozit), gazul de fermentare a nămolurilor din instalațiile de epurare a apelor uzate;

Conservarea energiei - totalitatea activităților orientate spre utilizarea eficientă a resurselor energetice în procesul de extragere, producere, prelucrare, depozitare, transport, distribuție și consum al acestora, precum și spre atragerea în circuitul economic a resurselor regenerabile de energie; conservarea energiei include 3 componente esențiale: utilizarea eficientă a energiei, creșterea eficienței energetice și înlocuirea combustibililor deficitari.

În art. 8 alin. (1) se extind atribuțiile AEE asupra activităților din domeniul surselor regenerabile de energie. De asemenea, prin acest proiect de lege, activitatea de audit este prevăzută și în cazul inițiativelor de valorificare a surselor regenerabile de energie și devine obligatoriu în cazul în care acestea sunt finanțate sau cofinanțate din Fondul pentru Eficiență Energetică sau bugetul de stat, art. 10 alin. (2). La acest moment, nicio instituție din UE sau din RM nu poate răspunde la întrebarea: Ce include auditul energetic a unui sistem de conversie a energiilor regenerabile (eoliană, solară, hidro)?

Chiar și în denumirea de capitol, capitolul IV, se utilizează termenul de *surse regenerabile* „SUSȚINEREA FINANCIARĂ A ACTIVITĂȚILOR ÎN DOMENIUL EFICIENȚEI ENERGETICE ȘI UTILIZĂRII SURSELOR

REGENERABILE DE ENERGIE”, fapt care denotă ponderea aspectului legat de sursele regenerabile în acest proiect de lege.

Confundarea acestor termeni sau utilizarea conștientă a acestora în același context, în cazul în care există deja Legea energiei regenerabile, poate crea ulterior bariere în realizarea obiectivelor propuse. Argumentul principal este acela că la acest moment sursele regenerabile de energie nu pot să se dezvolte cu aceeași viteză ca și eficiența energetică care solicită un ritm mai accelerat. Situația social-economică ne impune să acordăm prioritate dezvoltării eficienței energetice a căror beneficii vor fi percepute pozitiv de către consumatorii finali și în același timp vor răspunde cerințelor Directivei Europene privind atingerea obiectivului indicativ național.

4.4 Fondul pentru eficiență energetică – trecut, prezent sau viitor?

Având în considerație că bugetul de stat este cel care este și multe din inițiativele relevante de dezvoltare a diferitor sectoare din economia națională nu beneficiază de susținere financiară de la bugetul de stat, fie că nu sunt prevăzute mijloace financiare, fie că acestea nu se ajung, este foarte important crearea Fondului pentru Eficiență Energetică în scopul susținerii și promovării eficienței energetice la nivel național și în scopul asigurării viabilității legii care se propune a fi instrumentul de bază în acest domeniu. Prin Legea energiei regenerabile nr. 160 din 12.07.2007, articolul 16, se prevede crearea Fondului pentru Eficiență Energetică, a cărui acoperire financiară din partea Guvernului trebuia să constituie cel puțin 10% din volumul Fondului, necesare pentru atingerea obiectivelor privind indicii de eficiență energetică și utilizarea surselor regenerabile de energie. Restul urma să fie acoperit din donații, venituri financiare, credite, etc.

În textul proiectului de lege cu privire la eficiența energetică se face referire la fondul prevăzut în legea energiei regenerabile (art. 20 alin.

1), doar că acesta nu este creat și nici nu există un termen în care acesta trebuie să fie creat. Aici lipsește o concordanță între Legea energiei regenerabile și proiectul de lege cu privire la eficiența energetică, datorită căreia ar putea trece încă mulți ani și acest fond să nu mai fie creat, așa cum s-a întâmplat și în cazul Legii energiei regenerabile.

Cu toate acestea, viitoarea lege prevede ca proiectele de eficiență energetică și valorificarea a surselor regenerabile de energie care au beneficiat de sprijin financiar din partea Fondului pentru Eficiență Energetică se obligă a fi supuse auditului energetic, art. 10 alin. (2) și (3). Abia în articolul 20 alin. (1) se spune că proiectele de eficiență energetică și valorificare a surselor regenerabile de energie **pot** beneficia de împrumuturi sau garanții ale investițiilor din mijloacele financiare ale Fondului pentru Eficiență Energetică, în corespundere cu prevederile Regulamentului acestuia. Sau, logica evenimentelor ar trebui să fie alta, mai întâi să se prevadă clar crearea acestui fond, cu indicarea mărimii acestuia și termenului de creare, apoi să se prioritizeze activitățile care vor beneficia de suport financiar din acest fond.

4.5 Proiectul de lege nu prevede evaluarea performanței energetice a clădirilor

Performanța energetică în sectorul locativ este una din problemele principale pe care majoritatea populației, mai cu seamă cea din mediul urban, așteaptă să fie soluționată, deoarece pierderile de energie, îndeosebi termică, sunt impunătoare. Importanța acestui subiect se află și în vizorul comunității europene care, prin Directiva Europeană 2006/32/CE privind eficiența la consumatorii finali și serviciile energetice, prin articolul 12, prevede ca statele membre asigură disponibilitatea unor sisteme de audit energetic eficiente, inclusiv pentru evaluarea performanței energetice a clădirilor. Aplicarea cerințelor minime de performanță energetică la clădirile existente, supuse unor lucrări de modernizare împreună

cu introducerea și supravegherea respectării standardelor de eficiență energetică pentru clădirile noi sunt niște aspecte importante care au scăpat din vizorul Executivului la elaborarea acestui proiect de lege.

În proiectul de lege cu privire la eficiența energetică probabil că s-a prevăzut inițial abordarea aspectelor de certificare a performanței energetice a clădirilor, în articolul 4 sunt definite noțiunile *certificatul de performanță energetică a clădirii și performanța energetică a unei clădiri*, dar cu ce scop nu e clar, deoarece acestea nu mai apar în textul legii. Din titlul articolului 9, „*Activitatea de certificare în domeniul eficienței energetice*” s-ar părea că în acesta vom găsi o serie de cerințe ce țin de performanța energetică a clădirilor, însă acesta se referă doar la activitatea de certificare a echipamentelor și utilajelor produse sau importate în Republica Moldova.

Exemplul României și al Bulgariei ar fi foarte util pentru RM, care dispune de condiții climatice asemănătoare, acestea având și aplicații reușite în acest domeniu. În România eficienței energetice i s-a acordat o atenție sporită, pe lângă Legea cu privire la eficiența energetică există și Legea privind performanța energetică a clădirilor din 2005, al cărei scop este promova-

rea creșterii performanței energetice a clădirilor. Această lege stabilește o metodologie de calcul a performanței energetice a clădirilor și impune cerințe de performanță energetică atât clădirilor existente, cât și celor noi.

În Bulgaria acestui subiect i s-a acordat o atenție mult mai practică. Prin suportul Fondului Bulgar pentru Eficiență Energetică, au fost realizate proiecte importante cu privire la creșterea performanței energetice a clădirilor publice. Prin acestea s-a reușit o aplicare a prevederilor Directivei Europene prin economii remarcabile de energie și emisii de CO₂ în atmosferă.

Sectorul public ar trebui să depună toate eforturile pentru a folosi criteriile de eficiență energetică în procedurile de licitație pentru achiziții publice, o practică prevăzută în temeiul Directivei 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele: apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale, precum și în temeiul Directivei 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii.

CONCLUZII

- I. Unul din scopurile proiectului de lege cu privire la eficiența energetică a fost elaborarea cadrului corespunzător aplicării prevederilor Directivei Europene 2006/32/CE privind eficiența la consumatorii finali și serviciile energetice. Acesta este un pas foarte important în vederea conformării sistemului de gestionare a energiei în RM la cel european. Prin proiectul de lege, aprobat deja de către Guvern, au fost transpuse o parte din prevederile Directivei, dar unele aspecte importante au fost neglijate.
- II. Analizând mai riguros proiectul de lege se remarcă scăpări de ordin conceptual. Solicitându-se opinia mai multor instituții referitor la anumite aspecte ale proiectului de lege s-a constatat că în procesul de elaborare a acestuia nu au participat actori interesați și nici cei pe care îi vizează acest proiect de lege.
- III. Activitatea ulterioară adoptării legii cu privire la eficiența energetică ține de elaborarea documentelor care vor constitui cadrul normativ al legii, pentru a asigura o bună funcționalitate a acesteia. Foarte importantă este maniera de transpunere în practică a acestei legi, predictibilitatea programului național de atingere a indicatorilor naționali, precum și buna comunicare cu comunitatea europeană, pentru a spori colaborarea cu aceasta în vederea obținerii suportului necesar pentru asigurarea sustenabilității acestui domeniu.
- IV. În procesul de ajustare a cadrului normativ din domeniul energetic al RM la normele europene, se omite corelarea reciprocă între legile noi și legislația existentă. Același lucru se întâmplă și în cazul legislației cu caracter contiguu.
- V. Promovarea inițiativelor de eficiență energetică, fără stimulente financiare, este foarte deficitară. Cu părere de rău, instrumentele de finanțare ale activităților din acest domeniu, propuse prin proiectul de lege, sunt incapabile să asigure succese de amploare. În acest context, o sursă viabilă de finanțare a proiectelor de eficiență energetică pot fi fondurile și investițiile internaționale.
- VI. În afară de faptul că agenții economici, promotorii/ potențialii promotori nu beneficiază de susținere financiară din partea statului, aceștia se confruntă și cu alte bariere care împiedică promovarea eficienței energetice. Cele mai semnificative se întâlnesc la importul echipamentelor costisitoare destinate măsurilor de eficientizare a consumului de energie.

RECOMANDĂRI

1. Corelarea prevederilor din proiectul legii cu privire la eficiența energetică cu celelalte legi din domeniul energetic;
2. Elaborarea unui sistem viabil de stimulări și înlesniri în scopul promovării eficienței energetice;
3. Corelarea proiectului de lege cu prevederile sistemului și legislației Administrației Publice Locale;
4. În scopul asigurării funcționalității acestei legi, o oportunitate ar fi introducerea unui capitol cu privire la sancțiuni în cazul contravențiilor în domeniul eficienței energetice;
5. Bugetul AEE să fie stabilit de Agenție, dar auditat de o companie de audit selectată prin concurs transparent;
6. Promovarea în cadru legal a managementului utilizării energiei DSM (Demand-Side Management);
7. Semnarea de acorduri cu organismele abilitate din alte țări privind recunoașterea certificărilor echipamentelor importate;
8. Anularea sau cel puțin reducerea TVA la importul echipamentelor cu destinația de eficientizare a consumului de energie;
9. Promovarea aspectelor ce țin de eficiența energetică ca posibile criterii de evaluare în licitațiile pentru contractele publice;
10. Elaborarea unui mecanism de diferențiere a consumatorilor pe categorii după volumul de energie consumată anual.

PROPUNERI

1. Excluderea din capitolul 4 a cuvintelor cu sens ambiguu;
2. Excluderea din art. 10 (2) a) a sintagmei *și de valorificare a surselor regenerabile de energie*;
3. Redenumirea capitolului 4 din *„Susținerea financiară a activităților în domeniul eficienței energetice și utilizării surselor regenerabile de energie”* în *„Susținerea financiară a activităților în domeniul eficienței energetice”*;
4. Introducerea în textul legii a prevederilor legate de crearea Fondului pentru Eficiență Energetică cu specificarea termenului de creare și capacitatea acestuia;
5. Introducerea în textul legii a aspectelor de reglementare a cerințelor de performanță energetică a clădirilor.

REFERINȚE

1. Proiectul legii cu privire la eficiența energetică, www.gov.md;
2. Directiva 2006/32/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind eficiența energetică la utilizatorii finali și serviciile energetice și de abrogare a Directivei 93/76/CEE a Consiliului;
3. Directiva 2001/77/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2001 privind promovarea electricității produse din surse de energie regenerabile pe piața internă a electricității;
4. Legea nr. 1136 din 13.07.2000 privind conservarea energiei publicată în Monitorul Oficial nr. 157-159 din 21.12.2000;
5. Legea nr. 160 din 12.07.2007 privind energia regenerabilă publicată în Monitorul Oficial nr. 127-130 din 17.08.2007;
6. Legea nr. 124-XVIII din 23.12.2009 cu privire la energia electrică publicată în Monitorul Oficial nr.23-24/33 din 12.02.2010;
7. Action Plan for Energy Efficiency: Realising the Potential, Brussels, 19.10.2006.

NOTE

IDIS „Viitorul” reprezintă o instituție de cercetare, instruire și inițiativă publică, care activează pe o serie de domenii legate de: analiză economică, guvernare, cercetare politică, planificare strategică și management al cunoștințelor. IDIS activează în calitate de platformă comună care reunește tineri intelectuali, preocupați de succesul tranziției spre economia de piață și societatea deschisă în Republica Moldova.

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” este succesorul de drept al Fundației Viitorul, și păstrează în linii mari tradițiile, obiectivele și principiile de acțiune ale fundației, printre care se numără: formarea de instituții democratice și dezvoltarea unui spirit de responsabilitate efectivă printre oamenii politici, funcționari publici și cetățenii țării noastre, consolidarea societății civile și spiritului critic, promovarea libertăților și valorilor unei societăți deschise, modernizate și pro-europene.

